

Yhteiskunnan monimuotoisuus
ja ihmisoikeudet tutuiksi:

KONKREETTISIA TYÖKALUJA OPETUKSEN TUEKSI

VAMLAS

VAMMAISTEN LASTEN JA NUORTEN TUKISÄÄTIÖ SR

Sisällys

Intro	3
Huomioita materiaalin pohjana olevien laaja-alaisen osaamisen tavoitteista	4
Osio 1: Hyvä ystävä (5.–6. lk)	5
Osio 2: YK:n vammaissopimus (7.–9. lk)	7
Osio 3: Esteettömyysslasi päähän! (5.–6.lk / 7.–9. lk)	9
Osio 4: Katsaus lapsen oikeuksiin (7.–9. lk)	12
Osio 5: Yhdenvertainen yhteiskunta (7.–9. lk)	14
Osio 6: Selkeästi selkokielellä (5.–6.lk / 7.–9. lk)	16

Kokosimme opettajille ja oppilaille materiaalipaketin, jonka tehtävät sopivat erityisesti 5.–9. luokalle. Tehtävät auttavat oppilaita hahmottamaan yhteiskunnan monimuotoisuutta ja yksilöllisyyttä sekä ihmisoikeuksia. Kokonaisuus toimii sekä lähi- että etäopetuksessa. Sitä voi hyödyntää niin yksittäisissä oppiaineissa kuin eri oppiaineita yhdistelevänä kokonaisuutena.

Tuoreita näkökulmia ja arvokkaita oivaltamisen mahdollisuuksia

- Materiaalipaketti perustuu opetussuunnitelman laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin. Se tukee myös opetussuunnitelman ainekohtaisten tavoitteiden toteutumista. Aineistossa käsitellään monia opetussuunnitelmassa erikseen määriteltyjä sisältöalueita (ks. tarkemmat tavoitteet tehtävien yhteydessä).
- Tehtävät on suunniteltu siten, että opettaja voi teettää niitä parhaaksi katsomallaan tavalla kirjallisesti, suullisesti, itsenäisesti, pienryhmissä, tuntitehtävinä tai esitelminä.
- Aiheita lähestytään kullekin ikäryhmälle sopivasta tulokulmasta. Opettajalla on kuitenkin vapaus soveltaa ja hyödyntää materiaalia omien oppilaidensa ikä- ja taitotason mukaan.
- Tehtävien nimen yhteyteen on merkitty joko ”5.–6. lk” tai ”7.–9. lk” sen mukaan, mille luokille ne on ensisijaisesti tarkoitettu.
- Oppimateriaalipaketti on koottu Vammaisten lasten ja nuorten säätiön sekä säätiön verkoston tuottamasta materiaalista.

Huomioita materiaalin pohjana olevien laaja-alaisen osaamisen tavoitteista

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Tehtävät auttavat oppilaita pohtimaan asioita eri näkökulmista ja toisten silmin, hakemaan uutta tietoa ja tarkastelemaan ajattelutapojaan. Oppilaat pääsevät pohtimaan asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä sekä hahmottamaan kokonaisuuksia. Oppilaat löytävät vaihtoehtoja ja luovia ratkaisuja, tuovat esille omaa kokemustietoaan ja pohtivat sen merkitystä ajattelulle. Lisäksi oppilaiden eettinen ajattelu kehittyi, kun he pohtivat tehtävissä oikeaa ja väärää, hyvää elämää ja eettisen toiminnan periaatteita (ikätasonsa mukaisin edellytyksin).

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Tehtävien avulla oppilaat pääsevät kerryttämään arvostavan vuorovaikutuksen taitoja sekä keinoja ilmaista itseään ja näkemyksiään. Heitä ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Oppilaat saavat keinoja kohdata arvostavasti muita ihmisiä sekä noudattaa hyviä tapoja.

Ihmisoikeuksien, erityisesti lapsen oikeuksien tunteminen ja arvostaminen sekä niiden mukainen toiminta, kehittyvät. Oppilaat saavat tietoa ihmisoikeuksia koskevien sopimusten merkityksestä yhteiskunnassa ja maailmassa. He oppivat kunnioittamaan ja puolustamaan ihmisoikeuksia. Tehtävät avartavat oppilaiden maailmankuvaa.

Monilukutaito (L4)

Tehtävissä oppilaat pääsevät tutustumaan monenlaisiin teksteihin sekä sanallisesti, kuvallisesti että auditiivisesti. He saavat mahdollisuuden tulkita ympäröivää maailmaa ja hahmottaa sen kulttuurista monimuotoisuutta. Monilukutaitoa kehittää rikas tekstiympäristö, sitä hyödyntävä pedagogiikka sekä yhteistyö eri oppiaineiden välillä ja muiden toimijoiden kanssa.

Oppilaiden on helppo löytää samastumispintaa esimerkiksi lasten haastatteluista. Niihin liittyvien tehtävien avulla päästään tarkastelemaan oppilaille merkityksellisiä autenttisia tekstejä sekä niistä nousevia tulkintoja ympäröivästä maailmasta.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Koulun tehtävänä on vahvistaa jokaisen oppilaan osallisuutta. Materiaalipaketti tukee myös tätä tavoitetta. Tehtävät auttavat oppilaita matkalla kohti demokraattisia oikeuksia ja vapauksia käyttävää, vastuullista ja aktiivista kansalaisuutta.

Tehtävänannoissa oppilaita kannustetaan pohtimaan ehdotuksiaan yhtäältä eri osapuolten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon, toisaalta oikeudenmukaisen kohtelun ja kestävän elämäntavan näkökulmista. Heitä ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys sekä itselleen että muille. Oppilaat saavat valmiuksia, joiden avulla he voivat arvioida ja muuttaa sekä omia että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapoja ja -rakenteita siten, että ne rakentavat kestävästä tulevaisuutta.

Osio 1:

Hyvä ystävä (5.–6. lk)

Tämä tehtäväosio on alakoulun ainerajat ylittävä kokonaisuus. Sen teemoina ovat ystävyys, sosiaaliset taidot ja erilaisuus. Tehtävät sopivat esimerkiksi äidinkielen, ympäristöopin, yhteiskuntaopin, elämänskatsomustiedon/uskonnon sekä kuvataiteen opetukseen.

Tehtävät tukevat muun muassa näitä ainekohtaisia tavoitteita:

Äidinkieli

T6 Opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan.

T9 Rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään sekä vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana.

T10 Kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista myös monimediaisissa ympäristöissä.

Ympäristöoppi

T19 Ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämänkulkua, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä. Rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa.

Yhteiskuntaoppi

T2 Auttaa oppilasta harjaannuttamaan erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin liittyvää eettistä arviointikykyään.

Elämänskatsomustieto

T1 Luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelutaitojen kehittymiselle. Kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin.

T9 Ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia.

T10 Rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään.

Uskonto (esim. ev.lut.)

T9 Ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin, erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen, sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

T10 Ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja sekä pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestäväns tulevaisuuden näkökulmasta.

T11 Luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Osio 1: Tehtävät

Valitse katsottavaksi toinen alla olevista videoista.

Videot kertovat ystävydestä.

Samu: [youtube.com/watch?v=MeYvUfMeq4Y](https://www.youtube.com/watch?v=MeYvUfMeq4Y)

Peppi: [youtube.com/watch?v=guhddjepL5A](https://www.youtube.com/watch?v=guhddjepL5A)

- Mitkä ovat mielestäsi hyvän ystävän ominaisuuksia?
- Kerro, mitä asioita haluaisit tehdä ystävän kanssa?
- Missä asioissa itse olet tosi hyvä?
- Minkälainen olisi unelmien päivä ystävän kanssa?
Onko sinulla joskus jo ollut sellainen?

Lisätehtävä

- Kerätkää luokkalaistesi kanssa "vinkkipankki" ystävyiden teoista.

Osio 2:

YK:n vammaissopimus (7.–9. lk)

Tämä tehtäväosio on suunniteltu erityisesti yläkoulun opetukseen. Sen teemoina ovat tulevaisuus, unelmat ja vapaa-aika. Tehtävät sopivat osaksi yhteiskuntaopin, elämänskatsomustiedon/uskonnon tai terveystiedon opetusta tai ainerajat ylittäväksi kokonaisuudeksi.

Tehtävät tukevat muun muassa näitä ainekohtaisia tavoitteita:

Yhteiskuntaoppi

T2 Ohjata oppilasta harjaannuttamaan erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin liittyvää eettistä arviointikykyään.

T3 Ohjata oppilasta hahmottamaan oikeusvaltion periaatteita ja ihmisoikeuksien yleismaailmallista merkitystä sekä syventämään tietojaan suomalaisen oikeusjärjestelmän toiminnasta.

T6 Ohjata oppilasta tarkastelemaan monipuolisesti ja avarakatseisesti sekä yhteiskunnallista toimintaa että eri yhteisöjä ja vähemmistöryhmiä.

Elämänskatsomustieto

T7 Kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen.

T8 Ohjata oppilasta huomaamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittämään eettistä ajatteluaan.

T10 Ohjata oppilas tuntemaan ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkitys ja eettinen perusta.

Uskonto (esim. ev.lut.)

T6 Ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin ja ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin.

T8 Rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänskysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä sekä omien arvojen suhdetta niihin.

T10 Rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

Terveystieto

Monet terveystiedon tavoitteet, jotka nivoutuvat erityisesti sisältöalueeseen 3: "-- Terveystiedon edistämisen sisällöissä otetaan huomioon -- **kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen.** Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten **lapsuus ja lapsen oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.**"

Osio 2: Tehtävät

Ota selvää, mikä on YK:n vammaissopimus.

Kerro lyhyesti, mikä sopimuksen tarkoitus on?

Voit aloittaa esimerkiksi osoitteesta vane.to/vammaisyleissopimus

Mitä tarkoittaa, että Suomi on ratifoinut sopimuksen?

Pohdi syitä siihen, miksi Suomi ratifioi sopimuksen niin paljon monia muita maita myöhemmin?

- Lue artikla 24 ja pohdi, kuinka tämä tavoite toteutuu omassa koulussasi.
- Katso alla oleva video Sagan elämästä:
youtube.com/watch?v=_zdKk87RNHE
- Mieti, mitä yhteistä sinulla ja Sagalla on?
- Mitkä ovat Sagan vahvuuksia?
- Mistä asioista sinä unelmoit?

Osio 3:

Esteettömyyslasit päähän!

(5.–6.lk / 7.–9. lk)

Tämän tehtäväosion teemoina ovat esteettömyys, ympäristö, kaupunkisuunnittelu ja yhdenvertaisuus. Tehtävät sopivat alakoulun ympäristöoppiin tai ainerajat ylittäväksi kokonaisuudeksi. Yläkoulun puolella ne tukevat esimerkiksi maantiedon ja yhteiskuntaopin opetusta.

Tehtävät tukevat muun muassa näitä ainekohtaisia tavoitteita:

ALAKOULU

Ympäristöoppi

T9 Ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä.

T12 Ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla. Auttaa oppilasta kehittämään käsiterakenteitaan ja siirtymään ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä.

Yhteiskuntaoppi

T2 Auttaa oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään erilaisissa inhimillisissä, yhteiskunnallisissa ja taloudellisissa kysymyksissä.

T3 Ohjata oppilasta hahmottamaan itsensä yksilönä ja erilaisten yhteisöjen jäsenenä, ymmärtämään ihmisoikeuksien ja tasa-arvon merkitys sekä hahmottamaan yhteiskunnan oikeudellisia periaatteita.

YLÄKOULU

Maantieto

T9 Harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia. Aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa.

T11 Ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta. Vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja

T13 Ohjata oppilasta arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta. Ohjata häntä kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa.

Yhteiskuntaoppi

T2 Auttaa oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään erilaisissa inhimillisissä, yhteiskunnallisissa ja taloudellisissa kysymyksissä.

T6 Ohjata oppilasta tarkastelemaan yhteiskunnallista toimintaa sekä eri yhteisöjä ja vähemmistöryhmiä monipuolisesti ja avarakatseisesti.

Osio 3: Tehtävät

Tutustu Invalidiliiton esteettömyysvideoihin:

invalidiliitto.fi/esteettomyys/esteettomyyskeskus-eske/esteettomyysvideot

- Kerro omin sanoin parilla virkkeellä, mitä esteettömyys tarkoittaa. Oletko kuullut sanan saavutettavuus? Mitä se voisi tarkoittaa?
- Laita "esteettömyyslasit" päähän ja lähde tarkastelemaan lähiympäristöäsi.

ALAKOULU

Ympäristööppi: oman lähiympäristön tutkailu

Koti

- Miten kotisi ulko-ovi aukeaa? Tarvitaanko voimaa, vai onko ovi sähköinen?
- Onko kotioven edessä portaita?
- Pääseekö sisälle ja kotiin esimerkiksi pyörätuolilla?

Leikkialue

- Onko leikkipaikka helppo löytää?
- Onko leikkialue turvallinen?
- Onko leikkipaikalla infotaulu? Jos on, löytyykö siitä tietoa myös muilla kielillä kuin suomeksi? Entä kuvina tai symboleina?

Kauppatmatka sekä kaupassa asiointi

- Pääsetkö kulkemaan kauppaan kaikista sisäänkäynneistä esimerkiksi pyörätuolilla?
- Opastetaanko kaupassa selkeästi, mistä mitkään tuotteet löytyvät? Yletytkö ottamaan kaikki tarvitsemasi tuotteet? Saatko tarvittaessa apua?
- Onko kaupassa helppo liikkua? Onko kulkureiteillä esteitä?

MAANTIETO: luonnon ja rakennetun ympäristön suhde, ihmisoikeusnäkökulma

Etsi seuraavien paikkojen esteettömyystiedot omalla asuinalueellasi.

Pohdi kysymysten avulla paikkojen toiminnallista saavutettavuutta.

Nuorisotilat

- Onko tila helppo löytää?
- Arvioi, onko tila suunniteltu kaikkia nuoria varten? Löytyykö tilasta esimerkiksi hiljaisia/ rauhallisia paikkoja?
- Onko tilan valaistusta helppo säätää? *(Tämä on tärkeää näkörajoitteisten ja sokeiden ihmisten kannalta.)*
- Onko henkilökunnalla mahdollisuus huomata kiusaamista ja puuttua siihen?

Koulu

- Pääsisitkö omaan luokkaasi esimerkiksi pyörätuolilla?
- Onko luokkasi kalusteet järjestetty niin, että kaikki oppilaat voivat nähdä selkeästi ainakin opettajan kasvot? *(Tämä on tärkeää kuulorajoitteisen tai kuuron ihmisen kannalta: näköyhteys helpottaa huuliolukua.)*
- Saako tietoa koulun tapahtumista ja säännöistä myös muilla kielillä kuin suomeksi? Onko apuna käytetty kuvia tai symboleita?

Jokin vapaa-ajan harrastustila

- Pohdi omaa vapaa-aikaasi. Voisitko tehdä samoja asioita jos tarvitsisit esimerkiksi:
 - tulkkia
 - pyörätuolia
 - rauhallisen, lähes äänettömän tilan, jossa voit käydä välillä rauhoittumassa
- Entä jos haluaisit vaikuttaa toimintaan ja kertoa omista toiveistasi – olisiko se mahdollista?

Julkisen liikenteen käyttäminen esteettömästi

- Jos et näkisi, mikä bussi pysäkillä on saapumassa, mistä voit saada tämän tiedon?
- Jos käyttäisit esimerkiksi pyörätuolia, pääsisitkö julkisilla kulkuneuvoilla kaikkiin niihin paikkoihin, joissa käyt päivittäin tai viikoittain?
- Mieti, millaisia haasteita julkisen liikenteen käyttäminen voi aiheuttaa kuuroille henkilöille?
- Mitkä karttasovellukset voisivat olla apunasi, kun suunnittelet matkustamista esteettömästi?

Lisätehtävät / syventyminen aiheeseen

Lue Nuorten vaikuttajien blogi:

vamlas.fi/nuoret-vaikuttajat-koulumaailman-epakohtiin-puuttuminen/

Osio 4:

Katsaus lapsen oikeuksiin (7.–9. lk)

Tämän tehtäväosion teemoina ovat lapsen oikeudet, vuorovaikutus ja osallisuus. Tehtävät sopivat erityisesti yläkoulun terveystiedon, yhteiskuntaopin tai elämänkatsomustiedon/uskonnon opetukseen tai näiden ainerajat ylittäviin yhdistelmiin.

Tehtävät tukevat muun muassa näitä ainekohtaisia tavoitteita:

Yhteiskuntaoppi

T2 Auttaa oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään erilaisissa inhimillisissä, yhteiskunnallisissa ja taloudellisissa kysymyksissä.

T3 Ohjata oppilasta hahmottamaan oikeusvaltion periaatteita ja ihmisoikeuksien yleismaailmallista merkitystä. Ohjata häntä syventämään tietojaan suomalaisen oikeusjärjestelmän toiminnasta.

T6 Ohjata oppilasta tarkastelemaan yhteiskunnallista toimintaa sekä eri yhteisöjä ja vähemmistöryhmiä monipuolisesti ja avarakatseisesti.

Elämänkatsomustieto

T7 Kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen.

T8 Ohjata oppilasta huomaamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittämään eettistä ajatteluaan.

T10 Ohjata oppilas tuntemaan ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkitys sekä näiden eettinen perusta.

Uskonto (esim. ev.lut.)

T6 Ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin.

T8 Rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä sekä omien arvojen suhdetta niihin.

T10 Rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.

Terveystieto

Monet terveystiedon tavoitteet, jotka nivoutuvat erityisesti sisältöalueeseen 3: ”-- Terveiden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon -- **kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen.** Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten **lapsuus ja lapsen oikeudet**, vanhuus, **vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.**”

Osio 4: Tehtävät

Tutustu YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen:

[unicef.fi/tyomme/lapsen-oikeudet/lapsen-oikeuksien-sopimus/
lapsen-oikeuksien-sopimus-tiivistettya/](https://unicef.fi/tyomme/lapsen-oikeudet/lapsen-oikeuksien-sopimus/lapsen-oikeuksien-sopimus-tiivistettya/)

Mitkä sopimuksen kohdat ovat erityisen tärkeitä juuri sinun elämässäsi?
Mainitse viisi asiaa.

Katso seuraava video.

youtube.com/watch?v=VYTcMtYc_4Y

Videolla Elina ja Jasmi keskusteleivat siitä, miten lapsen kanssa tulisi puhua hänen vammastaan tai pitkäaikaissairaudestaan.

- Listaa lapsen oikeuksien sopimuksesta 2–5 kohtaa, jotka mielestäsi liittyvät katsomaasi videoon.
- Minkälaisista asioista aikuisten on mielestäsi vaikeaa puhua lapsille rehellisesti? Pohdi tätä oman elämäsi kautta.

Osio 5:

Yhdenvertainen yhteiskunta

(7.–9. lk)

Tämän tehtäväosion teemoina ovat monimuotoisuus, inkluusio, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo. Tehtävät sopivat erityisesti yläkoulun yhteiskuntaopin opetukseen.

Osio tukee muun muassa näitä ainekohtaisia tavoitteita:

Yhteiskuntaoppi

T2 Auttaa oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään erilaisissa inhimillisissä, yhteiskunnallisissa ja taloudellisissa kysymyksissä.

T3 Ohjata oppilasta hahmottamaan oikeusvaltion periaatteita ja ihmisoikeuksien yleismaailmallista merkitystä. Ohjata häntä syventämään tietojaan suomalaisen oikeusjärjestelmän toiminnasta.

T6 Ohjata oppilasta tarkastelemaan yhteiskunnallista toimintaa sekä eri yhteisöjä ja vähemmistöryhmiä monipuolisesti ja avarakatseisesti.

Osio 5: Tehtävät

Monimuotoisuus

Etsi esimerkiksi Googlega, mitä seuraavat käsitteet tarkoittavat.

Tiivistä löytämäsi tieto pariin lauseeseen.

- monimuotoisuus - diversity
- yhdenvertaisuus - equality
- tasa-arvo - gender equality
- inklusio - inclusion
- ihmisoikeudet - human rights
- YK:n vammaissopimus - Convention on the Rights of Persons with Disabilities

Lue tämä Perttu Pölösen blogikirjoitus:

vamlas.fi/lupaus-2020-monimuotoisuutta-ongelmanratkaisuun/

- Miksi monimuotoisuus on välttämätöntä yhteiskunnassa?
Pohdi tätä Pölösen blogitekstin ja omien kokemustesi pohjalta.

Lisätehtävä / syventyminen aiheeseen

- **Etsi netistä kuvia siten, että käytät hakusanoina aiemmin selvittämiäsi käsitteitä.**
(Tarkista, että kuva-asetukset sallivat kuvien käyttämisen tehtävän tekemisessä, ja huomaa, että voit käyttää myös erikielisiä hakusanoja.) Valitse jokaisesta aiheesta yksi kuva tai kaksi kuvaa ja tee niistä kuvakollaasi.

Osio 6:

Selkeästi selkokielellä

(5.–6.lk / 7.–9. lk)

Tämän tehtäväosion teemoina ovat saavutettavuus, selkokieli, digitaalisuus ja kommunikointi. Tehtävät sopivat alakoulun puolella äidinkielen opetukseen tai ainerajat ylittäväksi kokonaisuudeksi, yläkoulun puolella esimerkiksi äidinkielen ja/tai terveystiedon opetukseen.

Osio tukee muun muassa näitä ainekohtaisia tavoitteita:

ALAKOULU

Suomen kieli ja kirjallisuus

T2 Ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia. Ohjata häntä ottamaan huomioon muiden tarpeita ryhmäviestintätilanteissa.

T6 Opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan.

T13 Ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan. Innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja. Harjaantuttaa oppilasta käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan. Auttaa häntä ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia.

YLÄKOULU

Suomen kieli ja kirjallisuus

T11 Tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä monimediaisissa ympäristöissä. **Auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin** tekstilajiin ja **tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja.**

T15 Ohjata oppilasta **syventämään kielitietoisuuttaan** ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä. Auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä sekä **ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.**

Terveystieto

Monet terveystiedon tavoitteet, jotka nivoutuvat erityisesti sisältöalueeseen 3: "-- Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon -- **kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen.** Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten **lapsuus ja lapsen oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.**"

Osio 6: Tehtävät

Katso seuraava video selkokielestä:

[youtube.com/watch?v=wRs5D0w9Dik](https://www.youtube.com/watch?v=wRs5D0w9Dik)

Katso myös selkokielliset uutiset:

yle.fi/selkouutiset

- Mieti, kuka hyötyy selkokiellisyydestä?
- Miten selkokieli eroaa yleiskielestä?
- Tutustu selkokieleen Vernerin sivuilla ja tee tehtävä kohdasta "Mitkä asiat ovat hyvin elämässäsi":
verneri.net/selko/oman-elaman-suunnittelu/

VAMLAS
VAMMAISTEN LASTEN JA NUORTEN TUKISÄÄTIÖ SR

vamlas.fi

